

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

DP.II.0702.25.2017.MMa
DSR.I.0700.33.2017.MT

KABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 08.06.2017.
nr 3068 podpis. M

Warszawa, dnia 2.06.2017 r.

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 8.06.17
nr 3276 podpis. M

Pan

Stanisław Karczewski

Marszałek Senatu RP

W związku z oświadczeniem Pana Senatora Ryszarda Majera, złożonym podczas 40 posiedzenia Senatu RP w dniu 27 kwietnia 2017 r., w sprawie ustalenia procedur i kompetencji pracowników służb sądowych, wspierania rodziny, pomocy społecznej i Policji w zakresie czynności odbioru dzieci z rodziny biologicznej w sytuacji zlecenia kuratorowi sądowemu, znak: BPS/043-40-1000/17, uprzejmie informuję:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697) reguluje kwestie bezpośrednio związane ze wspieraniem rodziny i pieczą zastępczą nieuregulowane w innych przepisach. Jednakże w tym akcie prawnym nie zostało unormowane postępowanie związane z wykonaniem postanowienia sądu w zakresie przekazania małoletniego do wskazanej formy pieczy zastępczej. Ustawa ta nie wymienia również podmiotów uprawnionych do odebrania i odprowadzenia małoletniego do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka czy też placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, ani nie odsyła do przepisów regulujących tę problematykę. W § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) wskazano jedynie, że w przypadku przeniesienia dziecka z placówki opiekuńczo-wychowawczej, z regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo z interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego do placówki opiekuńczo-wychowawczej, do regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo do interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego za przewiezienie dziecka odpowiada dyrektor tej placówki albo tego

ośrodka, z którego dziecko jest przenoszone. Osoba ta jest odpowiedzialna za przewiezienie dziecka również w przypadku przeniesienia dziecka z placówki opiekuńczo-wychowawczej, z regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo z interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego do rodziny zastępczej albo rodzinnego domu dziecka.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Sprawiedliwości, pomocnym w ustaleniu podmiotów uprawnionych do wykonania czynności odebrania i doprowadzenia małoletniego do placówki opiekuńczo-wychowawczej może być przepis § 262 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2316, zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 970), który w ust. 1 stanowi, że sąd po otrzymaniu informacji o skierowaniu małoletniego do placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej poleca doprowadzenie go zgodnie ze skierowaniem. Z ust. 2 wynika, że doprowadzenie małoletniego, również do rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, sąd może zlecić rodzicom małoletniego. Na tym etapie postępowania dąży się do dobrowolnego wykonania postanowienia, poprzez zgodne współdziałanie uprawnionego do odbioru dziecka i zobowiązanego do jego wydania. Ustawodawca nie ingeruje w to postępowanie, gdyż wspomniane współdziałanie stanowi najpełniejsze zabezpieczenie dobra dziecka.

Dopiero kiedy w wyznaczonym terminie dziecko nie przejdzie z pieczy zobowiązanego pod pieczę uprawnionego, wówczas koniecznym staje się zastosowanie, na wniosek uprawnionego, procedury przymusowego odebrania małoletniego, przewidzianej w art. 598⁶ i nast. Kodeksu postępowania cywilnego. Należy zaznaczyć, że przymusowe odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką i oddanie jej uprawnionemu może nastąpić tylko w obecności uprawnionego albo osoby lub przedstawiciela instytucji przez niego upoważnionej (art. 598⁹ k.p.c.). Jeżeli żadna z tych osób nie stawi się w terminie wyznaczonym przez kuratora sądowego, czynność nie będzie dokonana.

Czynność przymusowego odebrania należy traktować jako ostateczność, a samo zlecenie kuratorowi dotyczy wyłącznie technicznej czynności odebrania, a nie doprowadzenia małoletniego do właściwej placówki. Doprowadzenia dokonuje natomiast osoba uprawniona, której kurator przekazuje małoletniego po przeprowadzeniu zleconej mu czynności. Zdaniem Ministerstwa Sprawiedliwości, przez użyte przez ustawodawcę w art. 598⁹ k.p.c. pojęcie „uprawnionego” należy rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego lub ustanowioną orzeczeniem sądu rodzinę zastępczą, a w przypadku wydania przez sąd

orzeczenia o umieszczeniu małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej – przedstawiciela placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której małoletni został umieszczony na podstawie wydanego skierowania. Osoby te nie uczestniczą czynnie w samej procedurze przymusowego odebrania dziecka. Ich obecność przy wykonywaniu czynności przymusowego odbierania dziecka ma charakter bierny.

Zgodnie z art. 598¹²§ 1 Kodeksu postępowania cywilnego, przy odbieraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką kurator sądowy powinien zachować szczególną ostrożność i uczynić wszystko, aby dobro tej osoby nie zostało naruszone, a zwłaszcza aby nie doznała ona krzywdy fizycznej lub moralnej. W razie potrzeby kurator sądowy może zażądać pomocy organu opieki społecznej lub innej powołanej do tego instytucji.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podziela pogląd przedstawiony w interpelacji, iż udział służb społecznych i jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w tak trudnej sytuacji dla dziecka jest wskazany na zasadzie wsparcia i pomocy, a nie przeprowadzania samych czynności związanych z bezpośrednim odebraniem dziecka.

Mając powyższe na uwadze Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej popiera inicjatywę stworzenia ogólnokrajowej procedury z podziałem zadań dla poszczególnych jednostek organizacyjnych i służb przy odbieraniu przez kuratora sądowego osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką. Ze względu na to, że procedura ta będzie miała jedynie charakter pomocniczy w stosunku do czynności dokonywanych przez kuratora sądowego w ramach postępowania uregulowanego w Kodeksie postępowania cywilnego, kluczową rolę przy jej tworzeniu należy przypisać Ministerstwu Sprawiedliwości.

Ponadto informuję, że obecnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonywany jest przegląd ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pod kątem ewentualnych zmian. W jego ramach analizie zostanie poddany również problem procedury postępowania w przypadku przymusowego odbierania dzieci z rodziny biologicznej.

2
MINISTER
Pracy
Bartosz Marczyk
PODSEKRETARZ STANU